

Sygn. akt II KS 8/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 6 czerwca 2019 r.

sprawy N. B.

oskarżonego z art. 226 § 1 k.k. i art. 222 § 1 k.k.,
skargi obrońcy oskarżonego
od wyroku Sądu Okręgowego w W. Wydział VI Karny Odwoławczy
z dnia 19 lutego 2019 r., sygn. akt VI Ka [...],
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt III K [...] i przekazującego sprawę temu Sądowi
do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić skargę;**
- II. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego;**
- III. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego P. F., Kancelaria Radcy Prawnego w W., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23 % VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia skargi.**

UZASADNIENIE

N. B. został oskarżony o przestępstwo kwalifikowane odpowiednio z art. 226 § 1 k.k. i z art. 222 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2017 r., w sprawie o sygn. akt III K [...], Sąd Rejonowy w W. uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia tych przestępstw.

Apelację od tego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w W., który zaskarżył orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego i na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucił:

1/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na:

- przyjęciu, iż oskarżony swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion przestępstwa z art. 226 § 1 k.k., gdyż nie działał on z zamiarem bezpośrednim poniżenia funkcjonariuszy Policji, a w konsekwencji uniewinnienia oskarżonego od popełnienia tego czynu, podczas gdy całokształt zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wskazuje na wyczerpanie przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 226 § 1 k.k.;

- przyjęciu, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, iż oskarżony swoim zachowaniem dopuścił się popełnienia przestępstwa z art. 222 § 1 k.k., a w konsekwencji uniewinnienie oskarżonego od popełnienia tego czynu, podczas gdy całokształt zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na wyczerpanie przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

2/ obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 413 § 1 pkt. 4 i 6 k.p.k., polegającą na przyjęciu w komparycji i sentencji wyroku, iż oskarżonemu zarzucony był czyn z art. 222 § 1 k.k., podczas gdy w akcie oskarżenia zarzucono oskarżonemu popełnienie przestępstwa z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a w konsekwencji uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu z art. 222 § 1 k.k.

W konkluzji apelacji oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tej apelacji, Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 19 lutego 2019 r., sygn. akt VI Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Od powyższego wyroku sądu odwoławczego skargę wniósł obrońca oskarżonego radca prawny P. F., który zarzucił naruszenie przepisu art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k. poprzez uznanie, że konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego okazała się niezasadna i należało ją oddalić.

Zgodnie z art. 539a § 1 i § 3 k.p.k., od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania stronom przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, przy czym może być ona wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k.

A zatem rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. samodzielnie ponownie oceniał, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, w następstwie tego doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960). Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku

zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie. Rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych, zaś interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich ustawowych kompetencji.

Analiza treści uzasadnienia skargi wskazuje, że jej autor postuluje, aby Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu ponownie zbadał zasadność oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd odwoławczy, a w szczególności by stwierdził, iż zachowanie oskarżonego nie wyczerpywało znamion czynu zabronionego.

Należy zdecydowanie podkreślić, że postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. M. Fingas - Glosa do w/w postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie IV KS 6/16, Lex Bibliografia – Nr 326257).

Autor skargi wywodzi, że Sąd odwoławczy wydając kwestionowany wyrok kasatoryjny dopuścił się naruszenia przepisu art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w okolicznościach wskazujących na brak konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Zdaniem skarżącego, odmienna ocena sprawy dokonana przez Sąd Okręgowy nie mieści się w kręgu podstaw wyroku kasatoryjnego. obrońca podkreślił, że dowody zgromadzone przed Sądem I instancji są pełne, a nadto zostały poddane gruntownej analizie przez ten Sąd. Nie zauważa jednak, że w układzie procesowym, jaki wystąpił w toku niniejszego postępowania, Sąd odwoławczy nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż to, jakie ostatecznie zapadło, bowiem na przeszkodzie takiemu rozstrzygnięciu stał kategoryczny zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. (reguła *ne peius*). Ten przepis wprowadza nakaz określonego zachowania się przez sąd odwoławczy: sąd ten nie

może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. Musi w tej sytuacji uchylić wyrok sądu I instancji i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania. Tak zresztą zgodnie z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd odwoławczy może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. oraz w art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W sytuacji, gdy zaistnieją przesłanki z art. 454 k.p.k., które określane są jako reguły *ne peius*, to ich skutkiem musi być uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż sąd odwoławczy nie może skazać po raz pierwszy w drugiej instancji.

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy rozpoznając wniesioną przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść oskarżonego apelację doszedł do wniosku, że uniewinnienie oskarżonego przez Sąd pierwszej instancji było niezasadne. Sąd odwoławczy kontrolując ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy, która doprowadziła do wnioskowania o braku dowodów winy oskarżonego, uznał to stanowisko za oczywiście wadliwe – wykraczające poza standardy przewidziane w art. 7 k.p.k. W szczególności, bezkrytycznie oceniał wyjaśnienia oskarżonego i popadł w sprzeczność przy analizie zeznań świadków.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, jakie w tej sprawie możliwości czynienia ustaleń przeciwko oskarżonemu daje pełna analiza materiału dowodowego, w tym także i tego zgromadzonego w innym postępowaniu. W tej zaś sytuacji Sąd mógł jedynie uchylić zaskarżone orzeczenie i skierować sprawę do Sądu I instancji w celu jej ponownego rozpoznania. Słusznie więc Sąd odwoławczy uznał, że wydanie w tych okolicznościach wyroku skazującego w drugiej instancji uniemożliwiła zawarta w art. 454 § 1 k.p.k. reguła *ne peius*, związana z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności. Ten zaś przepis stanowi jedną z podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k. Stwierdzenie poprawności zastosowania przez Sąd odwoławczy art. 454 § 1 k.p.k. jest wystarczające do akceptacji wyroku tegoż Sądu, a tym samym dla oddalenia skargi obrońcy oskarżonego.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. oddalono przedmiotową skargę. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

O wynagrodzeniu obrońcy z urzędu, radcy prawnego P. F., orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zasądzając na jego rzecz kwotę 442,80 zł (obejmującą także podatek VAT) za sporządzenie i wniesienie skargi na rzecz oskarżonego.